

BIAŁE PLAMY

**Justyna
Orchowska**

BIAŁE PLAMY

**Justyna
Orchowska**

Mieszkańcy
Warszawy
o usługach
publicznych

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2022

Seria EUROREG

Recenzenci

dr hab. Katarzyna Kajdanek, prof. UW

dr hab. Adam Leszczyński, prof. Uniwersytetu SWPS

Projekt okładki: Frycz i Wicha

Na okładce fragment obrazu Paula Klee, *Mit den beiden Verlorenen* (1938)

Redakcja i korekta: Dorota Kassjanowicz

Copyright © 2022 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Copyright © 2022 by Justyna Orchowska

Publikacja dofinansowana przez Centrum Europejskich Studiów Regionalnych
i Lokalnych EUROREG, Uniwersytet Warszawski

ISBN 978-83-66849-69-3

doi 10.7366/1509499528403

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Druk i oprawa: Totem, Inowrocław

Spis treści

Wprowadzenie	9
--------------------	---

Część I

Perspektywy teoretyczne i kształt badania

Rozdział 1. Dostępność usług publicznych – analiza literatury przedmiotu	19
Dostępność przestrzenna i rozmieszczenie usług publicznych	20
Społeczno-ekonomiczne ograniczenia w dostępności usług publicznych	24
Usługi publiczne i miasto z perspektywy jakościowej	29
Rozdział 2. Teoria klas społecznych Pierre’a Bourdieu	33
Podstawowe założenia teoretyczne	34
Poziom kapitałów a pozycja klasowa	35
Habitus a praktyki	38
Klasowe style życia	39
„Dystynkcja” w przestrzeni miejskiej	43
Bourdieu na gruncie polskim	46
Rozdział 3. Metodologia badania	50
Metody wykorzystane w badaniu	50
Dobór rozmówców	54
Wybór lokalizacji	57

Część II

Trzy oblicza urbanizacji warszawskiej

Rozdział 4. Wilanów, Wawer, Ochota – kontekst historyczny	65
Wilanów	66
Królewski rodowód Wilanowa	66
Budowa „Miasteczka Wilanów”	71
Zielony Wilanów	75
Wawer	79
Osiedla letniskowe wzdłuż linii otwockiej	79
Wsie nadwiślańskie	83
Przemysł w Wawrze	87
Ochota	90
Przedwojenne oblicze Ochoty	90
Ochota robotnicza – rozwój w okresie PRL	95
Dawne wiejskie obszary dzielnicy	97
Podsumowanie	100

Część III

Praktyki w sytuacji ograniczonego dostępu do usług publicznych

Rozdział 5. Zbiorowa mobilizacja wokół usług publicznych	105
Wytwarzając miejski kapitał –	
Stowarzyszenie Mieszkańców Miasteczka Wilanów	106
Oczekując korzyści z lokalizacji – „Ochocianie”	118
Podtrzymując przestrzenne dystynkcje –	
rady osiedla w Wawrze	132
Podsumowanie	142
Rozdział 6. Konflikty o przestrzeń i usługi publiczne	144
Rdzenni mieszkańcy przeciwko napływowym	145
Reszta dzielnicy przeciwko „Miasteczku Wilanów”	159
Warszawiacy przeciwko „słoikom”	167
Podsumowanie	171
Rozdział 7. Rodzina, sąsiedztwo, rynek	173
Praktyki rodzinne	174
Praktyki rodzicielskie	175
Rodzina rozszerzona	183
Zakorzenienie w dzielnicy	189

Praktyki sąsiedzkie	193
Fora internetowe	194
Praktyki transportowe	197
Praktyki w sektorze prywatnym	204
Prywatna edukacja	205
Prywatna ochrona zdrowia	212
Rynek wypełnia luki	219
Podsumowanie	221
 Zakończenie	 225
 Podziękowania	 233
 Bibliografia	 235
Źródła i materiały badawcze	246
 Aneks	 251
Tabele danych	251
Scenariusz wywiadu	254
Wykaz rozmówców	257
 Wykaz rycin i tabel	 264
 Indeks nazwisk	 267